

grounded; the essence of the main components of the teacher's work in forming moral qualities in junior pupils of infant school (gnostical, projective, organizational) are defined; methodical recommendations in forming moral qualities of junior pupils are presented.

Key words: civic education, civic knowledge, civic consciousness, moral qualities, junior schoolchildren.

Стаття надійшла до редакції 20.10.2015

Н. В. Дупак

ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ВЧИТЕЛІВ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

Анотація. У статті розглянуто інноваційні процеси та особливості організації системи підвищення кваліфікації вчителів у Великій Британії, проаналізовано перманентні реформи системи підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, що є нерозривною частиною реформ середньої й вищої освіти, а також основні історичні етапи становлення системи післядипломної педагогічної освіти. Здійснено аналіз нової парадигми підвищення кваліфікації британських учителів у сучасних умовах, окреслено основні завдання в галузі розвитку вітчизняної післядипломної освіти вчителів та перспективи подальших досліджень у зазначеному напрямі.

Ключові слова: післядипломна освіта, глобалізація, децентралізація, освітні інновації, підготовка вчителів, система вищої педагогічної освіти, інноваційні підходи, професійна компетентність педагога.

Постановка наукової проблеми та її значення. В умовах глобалізації, що здійснює вплив на сфери економіки, культури й інформації, інтернаціоналізації зв'язків і зростаючої мобільності людей, революції в засобах комунікації, широкого проникнення комп'ютеризації у повсякденне життя й у світ праці виникає об'єктивна потреба в об'єднанні зусиль дослідників освіти різних країн. Визнається необхідність уніфікації й стандартизації політики нововведень на міжнародному рівні й розробці єдиної стратегії модернізації національних систем освіти [8, с. 5]. Розробка такої стратегії розглядається сьогодні як політичне питання в найширшому сенсі, як засіб досягнення не тільки педагогічних, але й економічних цілей. Із такої точки зору, проведення порівняльного аналізу й оцінки педагогічних процесів і явищ, взаємний обмін і вивчення набутого досвіду стає усе більш актуальним. Гострі проблеми у сфері освіти, пов'язані з недостатнім рівнем кваліфікації педагогічних кадрів й, отже, з реальними зривами у стандартах і базових показниках інтелектуального й морального рівня випускників усіх навчальних закладів, є інтернаціональними проблемами. Вони з усією очевидністю хвилюють і британських лідерів освітньої політики, громадськість, учителів [7; 10].

Аналіз останніх досліджень із цієї проблеми. Проблеми зарубіжної професійної підготовки вчителів присвячено чимало наукових досліджень українських вчених, зокрема: проблемі неперервної професійної освіти (Я. Бельмаз, О. Кузнецова та ін.); післядипломної освіти (І. Губенко, А. Кузьмінський та ін.); професійної освіти (Р. Гуревич, Н. Ничкало та ін.); професійно-педагогічної підготовки вчителя (М. Євтух, Т. Кошманова, С. Литвиненко та ін.); технології підготовки вчителя (В. Крижко, О. Пехота, О. Пометун та ін.); стратегії формування професіоналізму вчителя (С. Сисоева, Л. Хомич та ін.); питання педагогіки вищої школи (В. Вербець, О. Дубасенюк, В. Коновалова та ін.); підвищення кваліфікації вчителів (В. Биков).

До теперішнього часу у британській педагогіці тривають дебати про найбільш раціональні шляхи відновлення системи професійного вдосконалення педагогів [3]. Однак життя показує, що між потребою у новому типі додаткової професійної освіти і її реальним відновленням існує величезна дистанція: сфера освіти відрізняється великою інерційною силою, процес відновлення йде важко, суперечливо, проходячи різні етапи. Останнім часом у зв'язку з актуалізацією проблеми безперервної педагогічної освіти на національному й міжнародному рівнях ведуться теоретичні дослідження, покликані раціоналізувати процес підвищення кваліфікації на основі виділення рівнів психосоціального й професійного розвитку вчителя, істотно визначаючи його готовність до навчання, і адекватних цим рівням форм і методів навчання, механізмів педагогічної взаємодії, контрольних-оцінних актів (Дж. Авіс, А.-М. Батмейкер, Б. Бейлі, Д. Глісон, Дж. Г'юс, Л. Дарлінг-Гаммонд, Р. Каннінг, А. Ліберман, М. О'Лірі, Б. Морган-Кляйн, Дж. Робсон, Р. Сіммонс, Р. Сміт, Дж. Гаммонс, Р. Фішер).

Ефективність цих й інших досліджень істотно стримується відсутністю єдиної теоретичної бази, по-перше, і психологізмом як методологічною позицією, по-друге. В умовах педагогіки підвищення кваліфікації як самостійної галузі знань автори проектів ведуть свої дослідження в руслі тієї або іншої психологічної школи, намагаються вирішувати завдання управління навчальною діяльністю без дидактики – безпосередньо на основі психології [10].

Формулювання мети та завдань статті. Метою статті є аналіз особливостей організації системи підвищення кваліфікації вчителів у Великій Британії, з якої випливає основне завдання, а саме – аналіз перманентних реформ системи підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, що є нерозривною частиною реформ середньої й вищої освіти, а також становлення системи післядипломної педагогічної освіти у Великій Британії.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Перехід британської системи підвищення кваліфікації до етапу безперервної педагогічної освіти супроводжується інтенсивними якісними перетвореннями в галузі організаційного, змістовного й технологічного вдосконалення системи, зміцнення її зв'язків із системою базової педагогічної освіти, поєднання професійної, навчальної й суспільної діяльності вчителів [6, с. 102]. Створення нової

парадигми підвищення кваліфікації британських учителів у сучасних умовах передбачає перехід практики підготовки й підвищення кваліфікації педагогічних кадрів на більш високий рівень розвитку, що найбільш повно відповідає актуальним і перспективним потребам учителів і шкіл. Взаємозбагачення культурних традицій, універсалізація проблем безперервної педагогічної освіти в сучасному світі роблять необхідним й доцільним творче використання ідей британського досвіду у процесі модернізації вітчизняної системи підвищення кваліфікації учителів [9].

Логіка історичного аналізу дозволяє досить умовно виділити три етапи в становленні й розвитку британської системи підвищення кваліфікації вчителів: «компенсаторний» (кінець XIX століття – 40-і роки минулого сторіччя), «адаптаційний» (50-і – 70-і роки XX століття) і етап «безперервного розвитку» (80-і роки XX в. – теперішній час) [7; 11]. Кожен етап розвитку системи має свою специфіку, що обумовлена особливостями соціально-економічного й культурного розвитку країни.

Поступальний розвиток системи підвищення кваліфікації не був рівномірним і прямолінійним, позбавленим труднощів і протиріч, викликаних загальними тенденціями й закономірностями науково-технічного прогресу й ринкової економіки. Темпи визрівання основних компонентів системи, їхнє об'єднання в єдине ціле були різними в різні періоди часу. Найбільш екстенсивно система розвивалася в період позбавлення економіки, у той час як у період економічних спадів спостерігається скорочення масштабів формально-організаційного розвитку з одночасним посиленням уваги до інтенсивного, змістовно-якісного аспекту розвитку [3, с. 113].

На перших етапах структурних реформ у шкільній системі лідери освітньої політики, як правило, пов'язували плани підвищення освітніх стандартів школярів з ознайомленням учителів із новими питаннями, що стосуються змісту шкільних предметів. Із цієї причини основна частина часу на курсах підвищення кваліфікації приділялася детальному вивченню нових програм і підручників. У роботі курсів переважав інформаційний підхід, що визначалося їхнім завданням – необхідністю в максимально стислий термін познайомити вчителів зі змістом конкретного комплексу матеріалів. Із цієї причини всі курси носили спеціалізований характер [4].

Що стосується загальнопедагогічних питань, то їм приділялося вкрай мало уваги, оскільки в той період переважала точка зору, відповідно до якої професія вчителя розглядалася як така, що не вимагає особливих спеціальних знань, окрім свого предмета. Швидше за все, так було тому, що традиційно на викладання у школах дивилися, як на зовсім особливий вид діяльності, яким опанувати можуть тільки ті, у кого по закінченні Оксфордського або Кембриджського університету проявлялося природне бажання викладати й хто був здатний на власному досвіді пізнати всі необхідні для успішної роботи у школі знання. Однобічна спрямованість курсів надавала їм характер термінових заходів, що не могло належною мірою забезпечити глибини професійної підготовки [4].

Проте орієнтація програм більшості курсів на озброєння вчителів знаннями, необхідними для роботи у школі за новими програмами, свідчить про те, що у післядипломній освіті вчителів країни з'явилася своя,

властива тільки їй якісна специфіка, а саме – постійна адаптація педагогів до динамічно мінливого світу.

Це якісно новий момент у розвитку освіти вчителів, що підтверджує той факт, що характер зв'язку базової й наступної освіти педагогів істотно модифікується. Ефективність педагогічної освіти виражається не тільки через якість підготовки в навчальному закладі, але й своєчасне її відновлення адекватно потребам суспільства [5].

Інноваційні процеси в середній освіті того періоду активізували роботу творчих груп вчителів у школі, діяльність яких поставила перед фахівцями підвищення кваліфікації якісно нове завдання – забезпечити умови для постійного збагачення й розвитку творчого потенціалу педагогів, їх активної й компетентної участі в безперервному вдосконалюванні навчально-виховного процесу в школі [4].

Сформована раніше система курсового підвищення кваліфікації починає добудовуватися новими ярусами, на яких розташовуються, поки ще досить хаотично, шкільні та міжшкільні форми навчання, але які при адекватній науковій підтримці всі частіше розглядаються експертами як найбільш перспективні й життєстійкі організаційні форми. Незважаючи на об'єктивні успіхи, до кінця 70-х років система підвищення кваліфікації вчителів у Великій Британії усе ще являла собою децентралізований набір різних нескоординованих заходів, влаштованих переважно університетами й місцевими відділами освіти. Невпорядкованість трудового законодавства, неадекватність матеріальних стимулів, обмеженість державної участі, спрямованість на валові показники (широту охоплення вчителів), відсутність однакових вимог до професійних стандартів учителів, однобічна орієнтація курсового навчання на спеціально-предметну підготовку, радикалізм і відсутність серйозної наукової підтримки методичної роботи у школі – усі фактори створювали серйозну перешкоду розвитку в країні ефективної системи підвищення кваліфікації, що спричинило зростаючі труднощі, з погляду підвищення ефективності роботи масової школи [7].

В умовах високотехнологічного суспільства найважливішого значення набувають такі елементи кваліфікації, як готовність до суміщення професій, здатність до творчих зусиль у своїй роботі.

Кваліфікаційні вимоги до робітників та службовців, що виникають у високотехнологічному суспільстві, неминуче, хоча й опосередковано, спричиняють нові, більш високі вимоги до рівня професійної кваліфікації педагогів на всіх щаблях освіти в напрямі розвитку самостійного, творчого мислення учнів, орієнтації їх на набуття нових знань упродовж всього життя. Серйозною перешкодою на шляху розв'язання вищезгаданих завдань ставала неадекватна професійно-педагогічна підготовка великої кількості британських вчителів [7].

Із метою подолання протиріччя, що виникло на межі 70-х – 80-х років у Великій Британії, було переглянуто основні принципи державної політики в галузі підвищення кваліфікації [11].

Система підвищення кваліфікації вчителів одержала яскраво виражену орієнтацію на централізацію. Визначаючи загальнонаціональні пріоритети в галузі змісту професійної компетентності вчителів,

визначаючи джерела й механізми фінансування, здійснюючи контроль за якістю освіти в школі, уряд одночасно стимулює ініціативу ВНЗ, відділів освіти й учителів на основі механізмів ринкової економіки. Так, місцеві відділи освіти (а в останні роки освітні установи) одержують право й відповідальність самостійно «заробляти» на основі грантової схеми й розподіляти державні асигнування на заходи щодо підвищення кваліфікації вчителів. У ситуації обмежених фінансових ресурсів школи висувають більш високі вимоги до якості освітніх послуг, демонструють більшу відповідальність при виборі тих або інших освітніх програм [2].

Одночасно ВНЗ як традиційні постачальники освітньої продукції, втративши гарантовані фінансові засоби, змушені самі шукати джерела фінансування, вступаючи в конкуренцію із структурами, що знову з'являються на ринку додаткової освіти. Щоб відповідати вимогам часу й виходити на ринок із пропозиціями, за які готові платити школи, їм доводиться розвивати служби освітнього маркетингу з метою вивчення й аналізу актуальних і перспективних потреб і запитів практики, ініціювати процедури суспільної акредитації програм підвищення кваліфікації. Необхідним наслідком стає також безперервний моніторинг якості чинних освітніх програм, визначення змістовних і технологічних пріоритетів, скорочення робочих місць, підготовка й відбір висококваліфікованих кадрів, що відповідають динамічно мінливим вимогам [2].

Ринкова політика стосовно до підвищення кваліфікації, безумовно, сприяє розвитку системи післядипломної педагогічної освіти у країні. Заслугує на увагу й грантова схема фінансування. Однак ринок усе більше демонструє свою неспроможність бути єдиним мірилом інвестицій і механізмів підвищення професійної майстерності вчителів. Орієнтація винятково на ринкові цінності відсуває на периферію державних інтересів цілісний розвиток людини у всьому прояві різноманіття її конструктивних дарувань, виводить на перший план, всупереч потребам практики, адаптивну місію системи підвищення кваліфікації, у змісті якої відбиваються вузько прагматичні завдання підготовки педагога до праці із чітко вираженим акцентом на формування його функціонально значущих якостей [6].

Дотепер ще ведуться інтенсивні пошуки оптимальних механізмів практичної реалізації принципів ринкової економіки в такій делікатній соціальній сфері, як освіта. Має бути більша й кропітка робота. Ефективність цієї роботи буде багато в чому залежати від того, якою мірою уряду й різним соціально-політичним групам вдасться зберегти те, що традиційно у Британії називають «англійським компромісом»: потрібне управління освітою, відповідальність за яке розділяють держава, місцеві органи влади й громада.

Піддруктям цього компромісу є філософія соціального партнерства, що, на відміну від директивної патерналістської моделі управління, акцентує роль всіх суб'єктів освітньої політики, підкреслює необхідність їхньої взаємодії й взаємної відповідальності [8]. На практиці це проявляється в гнучкому поєднанні централізованих форм розробки напрямів, рекомендацій і контролю за заходами в галузі підвищення кваліфікації вчителів із боку головуючих організацій із широким

використанням механізму горизонтальних дій їхніх місцевих органів (у межах координаційно-дорадчих груп, комітетів і т.д.).

Висновки і перспективи подальших досліджень. Аналіз британської політики в галузі підвищення кваліфікації вчителів – політики, що народилася в інших соціально-економічних і культурних умовах, дає можливість замислитися щодо низки ключових завдань, що очікують свого практичного рішення на державному рівні в нашій країні. Стає очевидним, що відзначена вітчизняними експертами тенденція певного зниження професійного й загальнокультурного рівня масового вчителювання не тільки послабляє конкурентоздатність країни, але й загрожує соціальній стабільності. Система підвищення кваліфікації працівників освіти України продовжує працювати значною мірою в закритому режимі, поза зв'язком з економічними й соціальними інститутами суспільства. Наявні контакти носять найчастіше формальний, зовнішній характер і не здійснюють істотного впливу на стратегію й зміст додаткової освіти. Теоретична розробка й практична реалізація демократичної парадигми взаємодії системи підвищення кваліфікації, державних органів управління й педагогічних колективів освітніх установ стає пріоритетним завданням. Ключовими компонентами такої парадигми повинні стати:

- вчителі, що разом із державою несуть всю повноту відповідальності за свій професійний розвиток;
- громадянське суспільство, що разом із державними інститутами поділяє права й відповідальність влади за розвиток системи безперервної педагогічної освіти;
- держава на основі аналізу потреб практики чітко і ясно визначає свої пріоритети в галузі цілей, завдань і мінімуму змісту додаткової професійної освіти;
- ринок освітніх послуг, що підвищує конкурентоздатність установ підвищення кваліфікації на основі гнучкого поєднання бюджетних і ринкових механізмів фінансування освітніх програм.
- оптимальна децентралізація управління регіональною системою підвищення кваліфікації вчителів, що виключає хаос, анархію й втрату управління, з одного боку, і бюрократизацію, відрив від реальності, втрату ініціативи, з іншого.

Є й базові цінності, що дозволяють вибудувати цілісну ідеологію підвищення кваліфікації вчителів в умовах нового часу. На першому місці – якість програм підвищення кваліфікації й доступність освітніх можливостей. Держава покликана забезпечити кожному шкільному вчителю, поза залежністю від соціально-економічних умов його роботи, рівну можливість протягом всього його трудового життя періодично отримувати необхідний мінімум освіти, що дозволить йому професійно виховувати підрастаюче покоління.

Можливість творчого використання ідей британського досвіду визначається тією мірою, у якій можна констатувати історичну й соціально-культурну зумовленість переходу сучасної України до ринкових відносин як базису суспільного розвитку, до демократичного й відкритого суспільства. У багатьох випадках вітчизняна система підвищення кваліфікації педагогічних працівників ще живе в соціальному часі збіглого століття й має потребу в послідовному поглибленні реформ 90-х рр.,

основними напрямками яких є: перехід до безперервного процесу підвищення кваліфікації на основі інтеграції курсової й методичної роботи в школі; введення ринкових схем фінансування до управління установами підвищення кваліфікації за допомогою підключення усіх зацікавлених відомств і громадських організацій; посилення міжнародного співробітництва; перехід від уніфікованого змісту до диференційованих навчальних планів і програм, що враховують інтереси не тільки вчителів, але й шкільних систем; широке впровадження в навчальний процес проектних, інтерактивних й інформаційних технологій навчання; заміна фіксованих навчальних занять гнучким розкладом з урахуванням особливостей режиму роботи вчителів.

Список використаних джерел:

1. Андрущенко В. П. Філософія освіти в постболонському просторі // Вища освіта України. – 2006. – № 1. – С. 5-6.
2. Левченко Т. І. Європейська освіта: конвергенція та дивергенція : монографія / Т. І. Левченко. – Вінниця : Нова книга, 2007. – 656 с.
3. Локшина О. І. Стратегія модернізації освіти молоді у Великій Британії / О. І. Локшина // Психологія і педагогіка. – 2004. – № 5. – С. 113–119.
4. Матвієнко О. В. Стратегії розвитку середньої освіти у країнах Європейського Союзу: [монографія] / О. В. Матвієнко. – К.: Ленвіт, 2005. – 381 с.
5. Поляков Н. В. Классический университет: от идей античности к идеям Болонского процесса / Н. В. Поляков, В. С. Савчук. – Днепропетровск : Изд-во ДНУ, 2007. – 596 с.
6. Ржевська А. В. Развитие современной университетской освіти країн Західної Європи : монографія / А. В. Ржевська. – Луганськ : ДЗ ЛНУ ім. Тараса Шевченка, 2011. – 355 с.
7. Сабирова Д. Р. Историческая ретроспектива становления британской системы непрерывного педагогического образования в 1944–1970 гг. [Электронный ресурс] / Д. Р. Сабирова // Режим доступа: <http://www.fan-nauka.narod.ru/2007-1.html>
8. Сисоева С. О. Вища освіта України: реалії сучасного розвитку / С. О. Сисоева, Н. Г. Батечко. – К. : ВД ЕКМО, 2011. – 368 с.
9. Яцейко М. Демократизація освіти як тенденція її розвитку у XXI столітті / М. Яцейко // Вища освіта України. – 2006. – № 4. – С. 35–39.
10. Aspects of Secondary Education in England (A Survey of HM Inspectors). Lnd. DES, 2007. - 201 p.
11. Green A., Wolf A. and Loney T. (2005), Convergence and Divergence in European. – 432 p.
12. Grubb, W.N., and Associates (2006). Honored But Invisible: An Inside Look at Teaching Community Colleges. New York and London: Routledge. – 289 p.

REFERENSESTRANSLATED AND TRANSLITERATED

1. Andrushchenko V. P. Filosofii osvity v postbolonskomu prostori [Philosophy of education in the post-bolon surface] // Vyshcha osvita Ukrainy. – 2006. – № 1. – С. 5-6. (in Ukrainian)

2. Levchenko T. I. Yevropeiska osvita: konverhentsiia ta dyverhentsiia : [European education : convergence and divergence : monograph] monohrafiia / T. I. Levchenko. – Vinnytsia : Nova knyha, 2007. – 656 s. (in Ukrainian)
3. Lokshyna O. I. Stratehiia modernizatsii osvity molodi u Velykii Brytanii [Strategy of modernization of education of youth in Great Britain] / O. I. Lokshyna // Psykholohiia i pedahohika. – 2004. – № 5. – С. 113–119. (in Ukrainian)
4. Matviienko O. V. Stratehii rozvytku serednoi osvity u krainakh Yevropeiskoho Soiuzu: [Strategy of the development of education in the countries of European Union] [monohrafiia] / O. V. Matviienko. – K.: Lenvit, 2005. – 381 s. (in Ukrainian)
5. Poljakov N. V. Klassicheskij universitet: ot idej antichnosti k idejam Bolonskogo processa [Classical university : from the idea of antiquity to ideas of Bolonsky process] / N. V. Poljakov, V. S. Savchuk. – Dnepropetrovsk : Izd-vo DNU, 2007. – 596 s. (in Russian)
6. Rzhavska A. V. Rozvytok suchasnoi universytetskoj osvity krain Zakhidnoi Yevropy:[The Development of modern university education of the countries of Western Europe] monohrafiia / A. V. Rzhavska. – Luhansk : DZ LNU im. Tarasa Shevchenka, 2011. – 355 s. (in Ukrainian)
7. Sabirova D. R. Istoricheskaja retrospektiva stanovlenija britanskoj sistemy nepreryvnoho pedagogicheskogo obrazovaniya v 1944–1970 gg. [Historical retrospective of formation british system of continuous pedagogical education in 1944–1970.] [Jelektronnyj resurs] / D. R. Sabirova // Rezhim dostupa: <http://www.fan-nauka.narod.ru/2007-1.html> (in Russian)
8. Sysoieva S. O. Vyshcha osvita Ukrainy: realii suchasnoho rozvytku [Higher education of Ukraine : reality of modern development] / S. O. Sysoieva, N. H. Batechko. – K. : VD EKMО, 2011. – 368 s. (in Ukrainian)
9. Yatsenko M. Demokratyzatsiia osvity yak tendentsiia yii rozvytku u KhKhI stolitti [Democratization of education as a tendency of its development in the XXI century] / M. Yatsenko // Vyshcha osvita Ukrainy. – 2006. – № 4. – С. 35–39. (in Ukrainian)
10. Aspects of Secondary Education in England (A Survey of HM Inspectors). Lnd. DES, 2007. - 201 p. (in English)
11. Green A., Wolf A. and Loney T. (2005), Convergence and Divergence in European. – 432 p. (in English)
12. Grubb, W.N., and Associates (2006). Honored But Invisible: An Inside Look at Teaching Community Colleges. New York and London: Routledge. – 289 p. (in English)

Аннотация. В статье рассмотрены инновационные процессы и особенности организации системы повышения квалификации учителей в Великобритании, проанализированы перманентные реформы системы повышения квалификации педагогических кадров, что является неразрывной частью реформ среднего и высшего образования, а также основные исторические этапы становления системы последилового педагогического образования. Осуществлен анализ новой парадигмы повышения квалификации британских учителей в современных условиях,

определены основные задачи в области развития отечественного последипломного образования учителей и перспективы дальнейших исследований в данном направлении.

Ключевые слова: последипломное образование, глобализация, децентрализация, образовательные инновации, подготовка учителей, система высшего педагогического образования, инновационные подходы, профессиональная компетентность педагога.

Summary. The article describes the peculiarities of innovative processes and organization of teacher training in the UK; the permanent reform of the teachers' advanced training, which is an integral part of the reform of secondary and higher educational establishments as well as the main historical stages of development of postgraduate education are analyzed. The analysis of the new paradigm of the British system of training teachers in modern conditions is made; the basic tasks in the field of development of Ukrainian postgraduate education of teachers and perspectives of further researches in this direction are drawn.

Keywords: postgraduate education, globalization, decentralization, educational innovation, teachers' training, the system of higher pedagogical education, innovative approaches, the professional competence of the teacher.

Стаття надійшла до редакції 18.11.2015

Ю. М. Жданович

ВИХОВАННЯ ПАТРІОТИЗМУ ПІДЛІТКІВ ШЛЯХОМ ЗАЛУЧЕННЯ ДО ДОБРОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДТРИМКУ ВОЇНІВ АТО

Анотація. У статті обґрунтовано актуальність проблеми виховання патріотизму підлітків, важливість залучення їх до добровільної діяльності на підтримку воїнів АТО як один з ефективних методів виховання патріотизму в умовах сучасної соціально-політичної ситуації в державі. Визначено мотиваційні чинники добровільної діяльності підлітків та значення такої діяльності у вихованні патріотизму.

Ключові слова: патріотизм, добровільна діяльність, мотивація, підтримка воїнів АТО.

Постановка проблеми. З огляду на історичне минуле України виховання патріотизму молоді завжди було важливим завданням. Наша країна в усі часи прагнула незалежності, а сусідні – прагнули володіти нею. За 70 років перебування України в Радянському Союзі нашому народу нав'язувався космополізм, а патріотизм виховувався не до України, а «великого і могутнього Радянського Союзу», при цьому на міжнародній арені українців ідентифікували як росіян (Russian). Навіть із часу визнання України незалежною виховання патріотизму у школярів саме до України, виховання їх як патріотів-українців не було реалізоване на належному рівні.